

Förvaltningsrätten i Umeå

Box 193

901 05 Umeå

Överklagandet skickas till:

Domstolsverket

Avdelningen för domstolsutveckling

551 81 Jönköping

E-post: domstolsverket@dom.se

Umeå 2020-01-27

SAKEN

Överklagande av Domstolsverkets beslut 2020-01-16 med diarienummer 1889-2019 att avslå överklagandet av Förvaltningsrätten i Umeås beslut 2019-11-11 med diarienummer 2019/091 att förklara mig som inte behörig att tjänstgöra som nämndeman under perioden den 1 januari 2020 till den 31 december 2024.

Klagande

Johan Svensson (740308-8912)

Rågången 2 c lgh 1102

903 37 Umeå

Telefonnummer: 070 – 537 01 26

E-postadress 1: johancsvensson74@gmail.com

E-postadress 2: calbalacrab@hotmail.com

Lagrum

20 § lagen om allmänna förvaltningsdomstolar

Rättspraxis

RÅ 2008 ref 10

JO2013/14 s.46

HFD 2017 ref 28

NJA 2017 s. 1029

ÖNSKAD ÄNDRING

Jag yrkar att förvaltningsrätten ska bifalla överklagandet och förklara mig som behörig att tjänstgöra som nämndeman i Förvaltningsrätten i Umeå.

ÖVRIGA YRKANDEN

Jag yrkar för det första att förvaltningsrätten ska hålla muntlig förhandling enligt 9 § tredje stycket förvaltningsprocesslagen.

Vid bifall av yrkandet om en muntlig förhandling i förvaltningsrätten kan jag komma att anmäla ett ombud. Jag ber i så fall att få återkomma med en ombudsanmälan.

För det andra yrkar jag att förvaltningsrätten, för det fall att domstolen avslår överklagandet, i sin dom ska ange från och med vilket datum jag inte var behörig att tjänstgöra som nämndeman.

Förvaltningsrätten ska då, det vill säga vid ett avslag av mitt överklagande, till vägledning för andra domstolar även komma att fastslå att den som har ett uppdrag som god man eller förvaltare inte är behörig att vara nämndeman.

SKÄLEN FÖR ÄNDRING

1) Domstolsverkets beslut saknar ett rättsligt resonemang om gränsdragningen mellan yrkesombud och fritidsombud

Domstolsverket har inte kommit att föra något rättsligt resonemang om gränsdragningen mellan yrkesombud och fritidsombud.

Det går därför inte att utläsa av Domstolsverkets beslut varför den som har ett enda tidsbegränsat uppdrag som ombud i domstol i vissa fall ska anses ha det som yrke, trots att så inte är fallet när uppdraget både gäller tills vidare och har utförts i en något större omfattning.

Domstolsverket har därför inte kunnat ange några skäl till varför jag ska anses ha till yrke att föra andras talan i domstol genom att under 2019 ha fakturerat 12,35 timmar som ombud i domstol genom min enskilda firma under perioden 11 september till 27 november (se Umeå tingsrätts tredskodom 2019-11-28 i mål T 2631-19).

2) Har inkomstslaget någon betydelse för gränsdragningen mellan yrkesombud och fritidsombud?

Varken Förvaltningsrätten i Umeå eller Domstolsverket har ansett att det skulle vara mitt yrke att föra andras talan i domstol på den grunden att jag under 2019 har kommit att utföra sammanlagt 12,5 timmars ersättningsberättigande arbete som ombud i egenskap av god man eller förvaltare för en och samma huvudman (4 timmar i Förvaltningsrätten i Luleå mål 3199-18; 3 timmar i Kammarrätten i Sundsvalls mål 1318-19; 5,5 timmar i Kammarrätten i Sundsvalls mål 3274-19).

Bestämmelsen i 20 § lagen om allmänna förvaltningsdomstolar ska dock ange de objektiva grunderna för obehörigförklaring av nämndemän. Det är vidare en rättsstatlig princip att lika fall ska behandlas lika.

Det finns därför inga rättsligt relevanta skäl att förklara att det ombudsarbete som jag har utfört genom min enskilda firma under 2019 skulle innebära att det är mitt yrke att föra andras talan i domstol när motsvarande ombudsarbete som god man eller förvaltare inte anses inne-

bära det.

En advokat har som yrke att föra andras talan i domstol, oavsett om han eller hon väljer att begära ut ersättningen för sitt arbete som offentligt biträde som lön (inkomst av tjänst) eller mot moms faktura (inkomst av näringsverksamhet) av Domstolsverket.

3) Räcker det med en risk för att en behörighetsgrund ska komma att uppstå för att förklara en person som inte behörig att tjänstgöra som nämndeman?

Under rubriken "Domstolsverkets bedömning" gör domstolsverket ett antal anmärkningsvärda uttalanden för att komma fram till att det skulle vara mitt yrke att föra andras talan i domstol.

Det första är att det skulle finnas en "risk att Johan Svensson skulle kunna uppfattas som företrädare för ett motstående intresse av part".

En sådan tolkning saknar språkligt stöd i bestämmelsen.

4) Vilket "motstående intresse" företräder en nämndeman som har haft ett uppdrag som ombud i domstol?

Vilket "motstående intresse" jag skulle kunna företräda anger Domstolsverket inte heller. Detta "intresse" framstår dock som mycket oklart, då jag endast har varit ombud åt en före detta arbetskollega i en arbetstvist under 2019.

Möjligen skulle det kunna vara personer som tidigare har varit anställda av samma arbetsgivare som mig och som sedan har kommit att bli avskedade utan saklig grund av sin nya arbetsgivare eller andra sådana anställda som har kommit att bli utsatta för bedrägerier och urkundsförfalskningar av sin make eller maka?

Jag har dock mycket svårt att se hur detta skulle kunna påverka min bedömning negativt för "part" i förvaltningsdomstol?

Det aktuella målet i Umeå tingsrätt ledde dessutom till en tredskodom 2019-11-28. Det innebär att domstolen alltså inte kom att pröva målet i sak efter en huvudförhandling, utan avgjorde det till kändens fördel då svaranden inte kom att infinna sig till den muntliga förberedelsen.

5) Varför ska en fritidspolitiker kunna ha uppdrag som motsvarar nästan 40 % av ett heltidsuppdrag, om ett fritidsombud inte ska kunna ha uppdrag som motsvarar mindre än 0,16 % av ett sådant?

Ett annat anmärkningsvärt påstående är att det att Domstolsverket "i nuläget" anser att det skulle vara mitt yrke att föra andras talan i domstol, trots att "Johan Svenssons ombudsuppdrag endast utförts i en begränsad omfattning" och att "han åtagit sig ett uppdrag utan ersättningsanspråk" samt "även har ett annat arbete inom restaurangbranschen".

I Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i HFD 2017 ref 28 berörs gränsdragningen mellan yrkespolitiker och fritidspolitiker. Av detta framgår att en fritidspolitiker kan ha en ersättning som motsvarar nästan 40 % av det årsarvode som utgår till de förtroendevalda som utför sitt uppdrag på heltid.

Domstolsverket förklarar heller aldrig varför jag inte skulle kunna anses vara ett fritidsombud, då den ersättning exklusive egenavgifter som jag fakturerat för ombudsarbete i domstol för 2019, nämligen 11 856 kr, motsvarar mindre än 0,16 % av medianlönen på 750 000 kr för en advokat ("Sådan är dagens advokat", Advokaten, 1-2018) och den fakturerade arbetstiden som ombud i domstol på 12,35 timmar motsvarar så lite som 0,0062 % av bruttoarbetstiden på 1 979,5 timmar för 2019 enligt Arbetsgivarverket.

För 2018 var jag ombud i domstol genom min enskilda firma i sammanlagt 8,08 timmar (6,5 timmars arbete i Högsta domstolens mål Ö 80-18; 1,58 timmar i Umeå tingsrätts mål T 857-17).

Så varför skulle en person kunna vara fritidspolitiker vid ett uppdrag som motsvarar nästan 40 % av ett uppdrag som heltidspolitiker, men inte samtidigt vara fritidsombud vid uppdrag som för 2018 motsvarar så lite som mellan 0,0040 % till 0,010 % av ett uppdrag som yrkesombud?

6) Varför kan inte gode män eller förvaltare anses ha till yrke att föra andras talan i domstol?

Och varför skulle vidare en person som fakturerar 12,35 - 12,5 timmars arbete som ombud i domstol under ett kalenderår ha det som yrke att föra andras talan i domstol, men inte om denne istället utför ombudsarbetet i egenskap av god man eller förvaltare och då får ersättningen utbetald som lön?

Skulle förvaltningsrätten komma att avslå överklagandet måste det givetvis innebära att alla som har uppdrag som god man eller förvaltare inte är behöriga att tjänstgöra som nämndeman i domstol och att domstolarna blir skyldiga att kontrollera detta vid behörighetsprövningen.

Frågan är principiellt viktig och kan innebära att hundratals eller till och med tusentals nämndemän kan komma att förklaras som obehöriga att tjänstgöra under perioden 2020 till 2024.

7) Kan ett "yrke" vara en sysselsättning som utförs "utan ersättningsanspråk"?

När det så till sist gäller Domstolsverkets påstående om att det skulle sakna betydelse att jag inte får ersättning för mitt uppdrag som ombud i exempelvis Migrationsöverdomstolen (se Kammarrätten i Stockholms mål UM 19897-19) för en annan före detta arbetskollega, så saknar detta språkligt stöd.

Enligt den i praktiken officiella svenska ordlistan för det samtida standardspråket, det vill säga det språk som svenska myndigheter ska användas sig av i formell skrift, definieras "yrke" som en "sysselsättning som ger försörjning och som kräver särskild skicklighet" (se Svenska Akademiens ordlista över svenska språket, 2015).

Ett "yrke" kan alltså, till skillnad från vad Domstolsverket påstår, inte vara en sysselsättning "utan ersättningsanspråk".

8) Kan en sysselsättning som ger en inkomst vara ett "yrke", om den inte samtidigt har utförts med "särskild skicklighet"?

Det tycks vidare vara domstolarnas uppfattning att jag inte har utfört mina ombudsuppdrag i domstol med "särskild skicklighet". Det finns därför även av den anledningen att ifrågasätta om jag kan anses ha "till yrke att föra andras talan i domstol" och därför skulle inte skulle vara behörig att få tjänstgöra nämndeman.

I Hovrätten för Övre Norrlands mål B 601-16 kom jag exempelvis att avvisas som ombud i målet oskicklighet enligt 12 kapitlet 5 § rättegångsbalken inte bara en utan två gånger för att jag påstods ha visat oskicklighet genom att framföra yrkanden som inte lagligen kunde bifallas. Först 2017-05-24 och sen 2017-10-02 (se hovrättens aktbilaga 149 och 166).

Visserligen kom hovrätten vid båda avvisningarna av mig som ombud i målet att åsidosätta en från rättssäkerhetssynpunkt väsentlig regel när den inte kom att låta mig eller den målsägande att yttra sig innan dessa. Högsta domstolen kom dock endast att meddela prövningstillstånd vid den första avvisningen av mig som ombud och då återförvisa målet till hovrätten för fortsatt handläggning (se Högsta domstolens beslut 2017-08-24 i mål 2914-17).

Detta trots att samma rättsfakta förelåg även vid den andra avvisningen, då varken jag eller den målsägande i rättslig mening kan anses ha fått yttra oss innan denna (se hovrättens aktbilaga 160), varför Högsta domstolen givetvis även borde ha lämnat prövningstillstånd i sitt beslut 2017-11-09 i mål Ö 4718-17).

Av Umeå tingsrätts dom 2018-06-21 i mål T 857-17 framgår det att domstolen ansåg att ett skäligt timarvode för det ombudsarbete som jag hade utfört var 200 kr inklusive 25 % moms. Det motsvarade en timlön på 103,90 kronor per timme före skatt och var till och med lägre än den dåvarande minimilönen inom hotell- och restaurangbranschen på 104,14 kronor per timme för en 19-åring utan yrkeserfarenhet eller kunskaper i svenska språket (se aktbilaga 1 i Hovrätten för Övre Norrlands aktbilaga i mål T 710-18).

9) Omfattas avslutade anställningar och uppdrag av behörighetsbestämmelsen?

Det finns inget generellt hinder för jurister att tjänstgöra som nämndemän. Det gör det

däremot för advokater och personer som är anställda vid en domstol, Polisen, Åklagarmyndigheten, Skatteverket, Länsstyrelsen, Försäkringskassan, Migrationsverket eller Transportstyrelsen.

Syftet med bestämmelsen om nämndemännens behörighet är alltså att undanta vissa personer inom som är anställda av staten eller arbetar inom rättsväsendet för att undvika miss tankar om att domstolen är partisk till det allmännas fördel och allmänhetens nackdel.

Bestämmelsen tar alltså inte sikte på personer som har haft sådana uppdrag eller anställningar. En person som tidigare har varit anställd på till Skatteverket kan därför inte förklaras obehörig enligt denna bestämmelse. Denne kan inte heller förklaras obehörig på grund av att det skulle kunna finnas en risk att han eller hon i framtiden säger ja till en ny anställning på Skatteverket.

Frågan blir därför varför Domstolsverket trots detta anser att jag i dag skulle vara mitt yrke att föra andras talan i domstol? Jag saknar juristexamen och har uppgett att jag inte kommer att åta mig fler uppdrag som ombud i domstol efter den 27 november 2019.

Det uppdrag som ombud i domstol på 12,35 timmar som jag avslutade 2019-11-27 har, även om detta uppdrag då skulle ha kommit att vara ett yrkesuppdrag och inte ett fritidsuppdrag, helt enkelt ingen som helst relevans för frågan om min behörig som nämndeman under tjänstgöringsperioden från den 1 januari 2020 till den 31 december 2024.

10) Från vilket datum ska jag anses ha varit obehörig att tjänstgöra som nämndeman?

Till sist anger inte Domstolsverket något startdatum för min påstådda obehörighet i sitt beslut. Ett sådant datum måste givetvis anges, då domar som har avgjorts med en obehörig nämndeman innebär att domstolen inte har varit domför och att det därför finns möjlighet för parterna i sådana mål att få en ny prövning genom åberopande av domvilla.

Jag hade till exempel uppdrag som ombud i domstol för en annan arbetskollega under både 2016 och 2017 (se Hovrätten för Övre Norrlands mål B 601-16). För 2016 kom jag i detta mål att redovisa 53,25 timmars ombudsarbete och för 2017 9,75 timmar.

Detta uppdrag kom jag också att redovisa för Förvaltningsrätten i Umeå vid min introduktionsutbildning för nya nämndemän 2018-04-04, även om domstolen givetvis måste ha uppmärksammat uppdraget redan tidigare vid den obligatoriska behörighetskontrollen.

Den fråga som Domstolsverket inte besvarar är med andra ord varför jag ska anses vara obehörig först 2019-09-19, 2019-11-11 eller 2019-10-30 och inte redan 2018-02-18, då jag valdes till nämndeman i Förvaltningsrätten i Umeå?

HANDLINGAR (SOM INTE TIDIGARE LÄMNATS IN TIL DOMSTOLSVERKET)

Till styrkande av Landstingsfullmäktige i Västerbottens läns landsting 2018-02-18 kom att utse mig till nämndeman i Förvaltningsrätten i Umeå för valperioden till och med den 31 december 2019:

Bilaga 5 – Val av nämndemän till Förvaltningsrätten i Umeå 2018-02-20